

színház

EGY VELEJÉIG KORRUPT VILÁG ÓRIÁSI SHOW-MŰSORBAN

Péter Beáta

Ion Luca Caragiale *Az elveszett levél* című zseniális vígjátékát szívesen tűzik reper-toárjukra a színházak, főként – de nem csak – választási évben. Ezúttal Albu István rendezésében a székelyudvarhelyi Tomcsa Sándor Színház mutatta be december 19-én.

Mintha egy román tévécsatorna show-műsorát látnánk: ezt idézi a színpadkép a fehér emelvényen (díszlet, jelmez: Szőke Zsuzsi), háttérben a zenekarral, a rikító fények, és a szereplők harsánysága is. Már az előcsarnokban elkezdődik a produkció, innen invitálnak be az előadás elején és szünetben is a színészek. Azt, hogy mi is részesei vagyunk a produkció során megidézett társadalomnak, jelzik a nézőtérben időnként égve hagyott fények, hogy a szereplők többször lejönnek közénk. A Részeges polgár, aki leginkább a nézőtérben jön-megy, derűsen kérdezet: „Ilyen sokan vannak? Teltház van? Bravos! És mind szavazni jöttek!”

A show kezdetén Barabás Árpád, mint egy műsorvezető, felvázolja az alaphelyzetet: választások előtt vagyunk, majd bemutatja a szereplőket: Ștefan Tipătescut, a megye prefektusát (Tóth Árpád), Zaharia Trahanachet, az állandó, a választási, a tanügyi bizottság és más választmányok elnökét (Szűcs-Olcsváry Gellért), Zoe asszonyt, a kedves feleségét (Pál-Varga Márta), aki „olyan szép, mint egy új butélia. Azt mondják, hogy viszonya van a prefektus úrral, de én ezt így ránézve, nem tudom elképzelni.” Majd Cațavencut, aki ügyvéd, a Kárpátok Harsonája szerkesztője és kiadója, a Román Gazdasági Ébredés enciklopédikus társaságot alapító elnöke – az udvarhelyi előadásban nő játssza (P. Fincziski Andrea). És sorra a többiek is felkonferálja – Cațavencu embereit egy-egy narancssárga ruhadarab különbözteti meg a Tipătescutétól, ők lilában pompáznak. A későbbiekben is a show-mester

foglalja össze sűrítve az eseményeket. Amikor nem konferál, vagy éppen énekel, akkor Ghiță Pristanda, a város rendőre szerepébe bújik Barabás Árpád, aki kolozsvári akcentussal beszélő, a hatalmával vissza-visszaélő, talpnyaló, „deszcurkőrec” nagycsalád, „szegény keresztény policáj polgár.”

Nicoleta Cațavencu kemény politikai asszony, igazi vezető

megszégyenítő módon nyeri a csatákat. Ugyanakkor, az a döntés, hogy nő játssza ezt a szerepet, más dimenziókat is megnyit: két nő egymás elleni játszmájára ad lehetőséget. Zoe politikusszerűség, aki megszokta, hogy mindent elér, mindent megkap. Ha így, ha úgy: hisztivel, érzelmi zsarolással („Fănică, szerecc-e te engem igazán?”), fenyegetőzéssel, és ha kell, külön taktikát

csak hát végig részeg. A Részeges polgár (Mezei Gabriella) minden megjelenése felüdülés, nagyszerű szerepmegformálást láthatunk. Már várjuk, mikor jelenik meg ismét a nézőtérben, kissé dőlőleg, a részegek őszinteségével keresi dilemmájára a választ: kire kell itt szavazni?

A sodró cselekményt, a vígjátéki szituációkat remekül kihasználják az alkotók, a bohózat elemekben, a román kifejezésekben és szövegekben, ironikus utalásokban tobzódik az előadás. „M-am autosesizat,

bafolyamat alatt pattant ki, adta magát, így megtartották. Az élőzenés produkcióban a Zdob și Zdub zenekar dalait játsszák, jól illeszkedik az előadás textúrájába. Egy hegyvidéki román kisvárosban vagyunk, nem próbáltak meg más közeget ráhúzni a történetre.

A második felvonásra mintha kissé elfáradtak volna a színészek (és talán a rendező is), néhol kaotikus, túl nagy a rikácsolás, még ahhoz képest is, hogy ismerjük már a figurák habitusát, s hogy ezen a ponton kell megfelelni és leginkább kifeszíteni a konfliktust. Talán néhány előadás után megtalálják a megfelelő ritmust, hangfrekvenciát. A közgyűlés hosszúra sikerült, már-már zavaróan harsány. Kicsit leül az előadás, emiatt Dandanache megjelenése sem megfelelően hatásos. Mert ugyan az elveszett szerelmes levél megkezdül, de a választásokat az bizonyos Agamemnon Dandanache (Dunkler Róbert), régi 48-as harcos nyeri meg, aki ugyancsak egy szerelmes levéllel való zsarolás révén jutott pozícióhoz. És aki az udvarhelyi előadásban ráadásul értelmi fogyatékos és mozgásképtelen.

És hogy mit hoz a jövő? Biztos, ami biztos, az utolsó dalt, amely során óriási bulit csapnak – a nézőtérben táncolnak, hívnak minket is –, és amely az elvagyodásról szól, oroszul éneklük.

Rendező: Albu István. Dramaturg: Győrfi Kata. Díszlet- és jelmeztervező: Szőke Zsuzsi m.v. Színészek: Tóth Árpád, Szűcs-Olcsváry Gellért, Barabás Árpád, Bekő Főri Zenkő, Jakab Tamás, Esti Norbert, László Kata, Mezei Gabriella, Pál-Varga Márta, Dunkler Róbert, P. Fincziski Andrea, Kőműves Boróka, Nagy Xénia-Abigél, Pál Attila, Pásztor Márk, Bartha Lóránd.

„Ilyen sokan vannak? Teltház van? Bravos! És mind szavazni jöttek!”

Fotó: Balázs Attila

egyéniesség. „Ce caracter, șenzăciós domn prefect lenne belőle” – mondják rá. Felszólalása hatásos, úgy tűnik, józan gondolkodású, aki, noha zsarolással éri el, hogy őt támogassák, talán valóban az igazságért küzd. Míg mellesleg kiderül, hogy okirat-hamisító – is. Férfi politikusokat

eszeli ki: támogatja Cațavencu asszonyt, csak épp ne hozza nyilvánosságra a szerelmes levelet. A megtestesült cáca. Szépen felépített karakterek.

Velejéig romlott társadalom, úgy tűnik, hogy csak egy egyenes ember, tiszta hang van a városban. Rá-rávilágít az igazságra,

prost să fi, noroc să ai, rușinică” – és hasonló poénnal sziporkázik Ghiță. Ha valakit idéznek, akkor azt románul teszik, vagy éppen hosszú szövegrészek hangzanak el románul – a fordítást a színpad két oldalán levő képernyőkön lehet olvasni. Feltehetően több nyelvi poén a pró-

vers

Szondy-Adorján György

Fele királyság

Most már csak innen mehetünk tovább,
elhozzuk igéd, amit visszakértél,
hogy elérjük tartalmaid fokát,
ahová már nem érhet el megértés,

ahonnan képtelen sem vezet út
följebb, ám meghátrálni lehetetlen,
végső varázsszavaink fele túl
a száj falán, fele a te kezdedben.

Legyen boldogabb kétfelől a szomszéd,
majd szélesre tárják az ablakot,
a csendes oldalon, a tűz mögé

meredve, fele királyságért szólnék
nevedben, és egy mindig holnapon
a varázs meghaladja bűvkörét.

Két boldog

Fényes szerelmem, most ne bánjuk azt
hogy nincsen út, se hely, se szék jegyünkért,
amit a hivatott majd átlyukaszt,
ha elfogy minden sín és drót, legyünk két

a.
boldog, két boldog átlagos, szemünk
szokásos tájakon, hol béka szökken,
szárba mag, 7 körül vörösre sül
az alkonyat, ne lépj velem a földre

mégsem, a fákon is csak én zörögtem,
akárha tél hullna a szánkra néha,
búcsúszavak nyomába hullna, hölgyem,

én elköszöntem, pont. Lehetnék béka-
herceg újra, ki végső csókod issza,
vessző, legyünk két boldog össze-vissza.

b.
boldog, két boldog átkozott, szemünk
sem állna jól, ha állna, s nem forogna
képről képre: hol Bosch-sal ébredünk,
hol egy-két bőfarú madonna ropja

táncát, amíg itt valahol a lomb
körül sziszegve kérjük: irgalom,
nekünk a bűn már hivatal, és nem jön

elénk a lány, né, itt a friss ebéd!
s ha majd a széles talp eltipor egy kő
hasán, legyünk két boldog szisszenés.